

**Mowa nienawiści.
Przewodnik dla działaczy organizacji pozarządowych.**

Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita

Wydawca:

Otwarta Rzeczpospolita
Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii

ul. Krakowskie Przedmieście 16/18 lok. 1
00 – 325 Warszawa
www.otwarta.org
otwarta@otwarta.org

Publikacja bezpłatna. Nie może być sprzedawana.

Copyright © Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita

Opracowanie: Damian Wutke

Warszawa 2016
Wydanie I

Opracowanie graficzne: Agata Bosiacka
Redakcja językowa: Marek Gumkowski, Ewa Mirkowska - Treugutt

W Przewodniku wykorzystano następujące publikacje:

Jak reagować na mowę nienawiści w sieci? Rozwiązania prawne, opracowane przez dr Aleksandrę Gliszczyńską – Grabias oraz Dominikę Bychawską – Siniarską w ramach projektu Sieć Tolerancji Fundacji Wiedza Lokalna

Poradnik obywatela. Co możemy zrobić, gdy zetkniemy się z mową nienawiści? opracowany przez Adama Kwietnia w ramach projektu Prawo przeciw nienawiści Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita

Publikacja powstała dzięki wsparciu udzielonemu przez Fundację im. Stefana Batorego w ramach programu Demokracja w Działaniu.

FUNDACJA
BATOREGO

A na pytanie, który z wilków zwycięży, odpowiada:
Ten, którego karmię.

W PEWNEJ INDIAŃSKIEJ PRZYPOWIEŚCI DZIADEK,
ODPOWIADAJĄC NA PYTANIE WNUKA O TO, CZYM SIĘ
KIERUJE W SWOIM POSTĘPOWANIU, ODWOŁUJE SIĘ
DO METAFORYCZNEGO OBRAZU: **Czuję się tak, jakby
w moim sercu toczyły walkę dwa wilki. Jeden jest
pełen złości i nienawiści. Drugiego przepętnia miłość,
przebaczenie i pokój. A NA PYTANIE, KTÓRY Z WILKÓW
ZWYCIĘŻY, ODPOWIADA: Ten, którego karmię.**

Zapewne większość z nas czuje się podobnie. Nie mamy wątpliwości, że karmimy tego samego, dobrego wilka. Życzymy wszystkim, by karmili go na tyle obficie, żeby zwyciężył w najbliższej przyszłości. Mamy nadzieję, że ten krótki przewodnik pozwoli nam robić to sprawniej i – pomimo trudności i często przykrych doświadczeń – z niegasnącą wiarą w lepsze jutro.

I. CZYM JEST MOWA NIENAWIŚCI?

Termin „mowa nienawiści” jest polskim odpowiednikiem angielskiego zwrotu *hate speech*. Są to przede wszystkim wypowiedzi ustne i pisemne (artykuły, wpisy internetowe, komentarze), rysunki, grafiki, utwory słowno-muzyczne, które obrażają, fałszywie oskarżają, lżą, poniżają jednostki lub grupy z powodu ich przynależności rasowej, etnicznej, religijnej, ale także z powodu płci, orientacji seksualnej, wieku czy niepełnosprawności. Charakterystyczne dla mowy nienawiści jest wzbudzanie negatywnych, skrajnie nieprzychylnych lub wręcz wrogich uczuć wobec tych jednostek lub grup. Mowa nienawiści pojawia się jako składnik szerszych zjawisk społecznych, takich jak antysemityzm, ksenofobia, rasizm, homofobia czy transfobia (negatywny stosunek do osób transseksualnych i transpłciowych).

Nie istnieje jedna powszechnie przejęta definicja prawna mowy nienawiści. W Rekomendacji R (97) 20 Komitet Ministrów Rady Europy stwierdza: „mowa nienawiści obejmuje wszelkie formy wypowiedzi, które szerzą, propagują czy usprawiedliwiają nienawiść rasową, ksenofobię, antysemityzm oraz inne formy nienawiści bazujące na nietolerancji, m.in.: nietolerancję wyrażającą się w agresywnym nacjonalizmie i etnocentryzmie, dyskryminację i wrogość wobec mniejszości, imigrantów i ludzi o imigranckim pochodzeniu”.

W Decyzji Ramowej 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. nie występuje termin „mowa nienawiści”, natomiast pojawia się określenie „czyny popełniane na tle rasistowskim i ksenofobicznym”. Rada Europy zalicza do tej kategorii czyny podlegające sankcjom karnym jako przestępstwa kryminalne, a mianowicie:

- (1) publiczne nawoływanie do przemocy lub nienawiści skierowanej przeciwko grupie osób, którą definiuje się według rasy, koloru skóry, pochodzenia, wyznawanej religii lub światopoglądu albo przynależności narodowej lub etnicznej, lub przeciwko członkowi takiej grupy;
- (2) rozpowszechnianie lub rozprowadzanie tekstów, obrazów lub innych materiałów zawierających treści rasistowskie i ksenofobiczne;
- (3) publiczne aprobowanie, negowanie lub rażące pomniejszanie zbrodni ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości oraz zbrodni wojennych w rozumieniu art. 6, 7 i 8 statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego oraz zbrodni określonych w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego, jeśli czyny takie mogą podburzać do przemocy lub wzbudzać nienawiść skierowaną przeciwko takiej grupie lub jej członkom.

II. KRAJOWE I MIĘDZYNARODOWE PODSTAWY ŚCIGANIA PRZESTĘPSTW ZWIĄZANYCH Z MOWĄ NIENAWIŚCI

PODSTAWY ŚCIGANIA MOWY NIENAWIŚCI W POLSKIM PRAWIE

Walkę z mową nienawiści umożliwiają w Polsce zarówno prawo cywilne, jak i prawo karne.

1. PRAWO CYWILNE

art. 24 § 1 Kodeksu cywilnego mówi: „Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny”.

Przywołane w przepisie pojęcie „dobra osobiste” nie doczekało się jednej, powszechnie przyjętej definicji prawnej.

Przykładowy, wciąż otwarty katalog dóbr osobistych zawiera sam kodeks cywilny. Są to w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia,

wizerunek, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa i artystyczna. Jednym z dóbr osobistych jest również prawo do tego, aby nasze przekonania, uczucia religijne, poczucie przynależności rasowej, etnicznej nie były obrażane, a ze względu na ich znaczenie – były chronione przez prawo. W sytuacji gdy czujemy się osobiście dotknięci sformułowaniami godzącymi w nasze przekonania religijne, poczucie tożsamości i przynależności, mamy prawo domagać się od właściwego sądu ukarania winnych, nakazania, by zaniechano szerzenia „mowy nienawiści”, a także zasądzenia odpowiedniego zadośćuczynienia za naruszenia naszych dóbr osobistych. Ważna jest w tym wypadku również społeczna reakcja wywołana przez takie naruszenie prawa, a nie jedynie nasze osobiste odczucia i subiektywna ocena sytuacji.

Wystąpienie na drogę cywilną daje poszkodowanemu możliwość nieustannego i aktywnego udziału w postępowaniu i kształtowania jego przebiegu. Takie są korzyści z wyboru drogi cywilnoprawnej. Złą jego stroną jest konieczność poniesienia kosztów sądowych w wysokości 600 zł, choć w wypadku, gdy udowodnimy naszą trudną sytuację materialną, sąd może nas zwolnić z tej opłaty.

2. PRAWO KARNE

Art. 304 § 1 Kodeksu postępowania karnego mówi: „Każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub policję”. Poinformowanie o możliwości popełnienia przestępstwa nie jest zatem naszym prawem, a obywatelskim obowiązkiem. Walkę z „mową nienawiści” na drodze postępowania karnego umożliwiają art. 119, 256 oraz 257 Kodeksu karnego.

Art. 119. § 1 k.k. ma brzmienie: „Kto stosuje przemoc lub groźbę bezprawną wobec grupy osób lub poszczególnej osoby z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu jej bezwyznaniowości, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”. W myśl § 2 „tej samej karze podlega, kto publicznie nawołuje do popełnienia przestępstwa określonego w § 1”.

Przestępstwo określone w art. 119 k.k. polega na stosowaniu przemocy,

bezprawnej groźby lub nawoływaniu do popełnienia takiego przestępstwa wobec innych osób z powodu ich przynależności narodowej, rasowej, etnicznej, politycznej, wyznaniowej lub z powodu ich bezwyznaniowości. Przemoc to użycie siły fizycznej wobec osoby lub grupy, ale także zniszczenie mienia do nich należącego. Najważniejszy jest w tym wypadku motyw działania sprawcy. Przestępstwo może zostać zakwalifikowane jako naruszenie art. 119 tylko wtedy, jeśli motywem jego popełnienia jest któraś z przesłanek wymienionych w kodeksie. Groźba polega na daniu do zrozumienia osobie lub grupie, że obiektem działań przestępczych może być pokrzywdzony lub osoby mu najbliższe. Nawoływanie do popełnienia przestępstwa może się odbywać za pośrednictwem wypowiedzi ustnych, pisanych lub za pośrednictwem mediów. Zawsze jednak takie wypowiedzi muszą mieć charakter publiczny, co oznacza, że krąg ich odbiorców nie może być w żaden sposób ograniczony.

Zachowaniami wypełniającymi znamiona przestępstwa z art. 119 k. k. są między innymi: pobicie, uszkodzenie ciała, okaleczenie, groźenie pobicciem, zniszczenie mienia. Należy jednak pamiętać, że w takich wypadkach działanie sprawcy musi mieć jako podłoże nienawiść o charakterze ksenofobicznym, rasistowskim, antysemitycznym lub innym związanym z narodowością, pochodzeniem etnicznym lub religią wyznawaną przez osoby poszkodowane (albo ich bezwyznaniowością).

Art. 256 § 1 Kodeksu karnego mówi: „Kto publicznie propaguje faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołuje do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”.

Pierwszą kwestią jest wyjaśnienie, czym jest wspomniany ustrój **faszystowski lub totalitarny**. Prof. Andrzej Marek w opracowaniu *Prawo karne*¹ tłumaczy, że przez faszyzm należy rozumieć doktrynę polityczną odwołującą się do idei szowinizmu narodowego i ideologii totalitarnej oraz zrealizowany na jej podstawie system państwowy, który panował we Włoszech Mussoliniego i w Niemczech hitlerowskich. System ten charakteryzował się dyktatorskimi rządami przywódcy (Duce, Führer), likwidacją praw i wolności obywatelskich, terrorem stosowanym wobec

¹ A. Marek, *Prawo karne*, Warszawa 2007, wyd. 8., s. 641.

przeciwników politycznych, a także – w wypadku hitlerowskich Niemiec – prześladowaniem i eksterminowaniem osób uznanych za przedstawicieli „gorszych” ras. Totalitaryzm zaś, według definicji prof. Marka, to „system oparty na podporządkowaniu społeczeństwa dyktaturze antydemokratycznej władzy, wspartej totalitarną ideologią”. Z kontekstu historycznego wynika, że chodzi tutaj o totalitaryzm komunistyczny w wydaniu stalinowskim lub system wzorujący się na nim. Propagowanie oznacza publiczne prezentowanie – w tym wypadku ustroju faszystowskiego lub totalitarnego – w taki sposób, aby przekonać do niego innych ludzi. Publiczna pochwała takich systemów również stanowi jego propagowanie. Nawoływanie to wzbudzanie niechęci, wrogości, pogardy, wszelkich negatywnych uczuć w stosunku do osób lub grup – tu ze względu na określone w przepisach cechy.

Za zachowania wyczerpujące znamiona czynu zabronionego na podstawie art. 256 Kodeksu karnego, mogą zostać uznane komentarze oraz gesty i symbole, na przykład:

- publiczne prezentowanie tatuażu z nazistowskim symbolem (np. swastyka, skrót SS w postaci dwóch błyskawic),
- skandowanie hasel nazistowskich, np. „Seig Heil!” czy „Heil Hitler!”,
- wykonywanie gestu hitlerowskiego pozdrowienia,
- komentarze w rodzaju „Hitler was za mało spalił” w odniesieniu do Żydów,
- komentarze typu „Już czas zacząć ścinać głowy islamistów” w odniesieniu do muzułmanów.

Art. 257 Kodeksu karnego mówi: „Kto publicznie znieważa grupę ludności albo poszczególną osobę z powodu jej przynależności narodowej, etnicznej, rasowej, wyznaniowej albo z powodu jej bezwyznaniowości lub z takich powodów narusza nietykalność cielesną innej osoby, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3”. Przedmiotem ochrony prawnej jest w tym przypadku **godność i nietykalność** człowieka. Zabrania się znieważania jednostki lub grupy ze względu na określone w artykule cechy. Penalizowane są takie wypowiedzi i zachowania, które charakteryzują się silnym

zabarwieniem emocjonalnym, lżą takie osoby czy też wyrażają pogardę wobec nich.

Za zachowanie wypełniające znamiona czynu zabronionego z art. 257 Kodeksu karnego uznać należą na przykład:

- inwektywy i komentarze w rodzaju „czarna małpa”, „bambus”, „małpa powinna siedzieć na drzewie”, „czarnuch”, „Niger” w stosunku do osób czarnoskórych,
- hasła typu „Do Izraela!”, „Wasze miejsce jest w kominie”, „Jude raus!”, „Do pieca!” wyrażane w stosunku do Żydów,
- określenia typu „banderowskie ścierwa” stosowane wobec Ukraińców,
- komentarze typu „Trzeba tępić to robactwo” w odniesieniu do Romów,
- naruszenie nietykalności cielesnej takich osób z powodów określonych w art. 257 k.k.

Należy przypomnieć, że zamknięty katalog przesłanek z art. 256 i 257 nie uwzględnia ochrony osób LGBTQ. Mogą one dochodzić swoich praw na podstawie art. 212 Kodeksu karnego, który dotyczy zniesławienia i mówi: „Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub niemającą niemającą wości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności”. Przepięstwo to Őcigane jest z oskarżenia prywatnego.

PODSTAWY ŚCIGANIA MOWY NIENAWIŚCI W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

Światowy system ochrony **praw człowieka**, na straży którego stoi Rada Praw Człowieka ONZ, oraz **system europejski**, którego przestrzeganie śledzi Komisja Praw Człowieka powołana przez Radę Europy, pomimo nieużywania w swoich deklaracjach pojęcia „mowa nienawiści” zakazują głoszenia nienawistnych treści. Międzynarodowe uregulowania prawne w tym zakresie powstały jako reakcja na zbrodnie popełnione podczas II wojny światowej (przede wszystkim zbrodnię Holokaustu). Należy podkreślić, że choć w obu tych systemach przywiązuje się ogromną wagę do wolności wypowiedzi i prawa do gromadzenia się i tworzenia organizacji, jednak powołując się na punkt o „zakazie nadużycia praw”, stwierdza się tam na przykład, że osoby głoszące hasła rasistowskie nie mogą zakładać partii politycznych. Nadrzędnym celem każdego stanowionego i stosowanego prawa jest bowiem jego zgodność z prawami człowieka. Głoszenie nienawistnych haseł bez wątpienia narusza prawo do godności ludzkiej, które jest fundamentem tych praw.

**NAJWAŻNIEJSZYMI MIĘDZYNARODOWYMI UREGULOWANIAM I
DOTYCZĄCYMI WALKI Z „MOWĄ NIENAWIŚCI” SĄ:**

- Art. 20 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych.
- Art. 4 Międzynarodowej Konwencji w sprawie Likwidacji Wszelkich Form Dyskryminacji Rasowej.
- Art. 3 Konwencji w sprawie Zapobiegania i Karania Zbrodni Ludobójstwa.
- Art. 17 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.
- Art. 54 Karty Praw Podstawowych.

Protokół dodatkowy do Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości dotyczący penalizacji czynów rasistowskich lub ksenofobicznych popełnionych przy użyciu systemów komputerowych.

Decyzja ramowa Rady 2008/913/WSiSW z 28 listopada 2008 roku w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych.

III. JAK ZAWIADAMIAĆ O MOŻLIWOŚCI POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA Z NIENAWIŚCI ŚCIGANEGO Z URZĘDU

W sytuacji gdy byliśmy świadkami lub ofiarami działań, które naruszają którykolwiek z omawianych przepisów, możemy wystąpić na drogę karną, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu. Możemy złożyć zawiadomienie ustnie, udając się na najbliższy od miejsca zdarzenia komisariat policji i szczegółowo wyjaśniając, co jest przedmiotem naszej interwencji. Należy pamiętać, że policja ma obowiązek przyjęcia każdego takiego zawiadomienia.

W przypadku zawiadomienia pisemnego konieczne jest zawarcie w nim szczegółowego opisu zdarzenia. Jeśli miało ono miejsce w przestrzeni wirtualnej, należy podać dokładny opis (datę, lokalizację na stronie, portalu internetowym itd.) zdarzenia oraz nazwę (nazwisko, pseudonim, nick) sprawcy. Trzeba również załączyć zrzut z ekranu, na którym będzie widoczna treść wpisu oraz adres, pod którym się pojawił w Internecie. Kompletne zgłoszenie, tj. zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa oraz dowody w postaci zrzutów ekranu, należy wysłać do właściwej prokuratury rejonowej. W wypadku gdy wiemy, jakiej prokuraturze podlega autor wpisu, zawiadomienie należy wysłać wprost do niej. Jeśli jednak nie możemy ustalić, która prokuratura jest tu właściwa, mamy prawo wysłać zawiadomienie do dowolnej prokuratury rejonowej w naszym kraju. Prokuratura nie może nie przyjąć zawiadomienia, choć później ma prawo odmówić wszczęcia śledztwa. Ma jednak obowiązek

zbadać sprawę i sprawdzić, czy doszło do popełnienia przestępstwa. Jeśli to konieczne, powinna zastosować wszelkie możliwe instrumenty, żeby ustalić tożsamość autora zgłaszanego wpisu.

W wypadku gdy do zdarzenia doszło w przestrzeni realnej, zawiadomienie wygląda podobnie. Należy podać w nim jak najwięcej szczegółów dotyczących zajścia – wskazać sprawcę, miejsce, ewentualnych świadków oraz dołączyć, jeśli nimi dysponujemy, dowody rzeczowe.

Jest bardzo ważne, by uzyskać potwierdzenie, że złożyliśmy zawiadomienie. Jeśli składamy je osobiście, należy upomnieć się o pokwitowanie z datą jego wpłynięcia oraz podpisem pracownika, który je przyjął. W wypadku gdy wysyłamy zawiadomienie pocztą, najlepiej zrobić to za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

WZÓR ZAWIADOMIENIA:

[miejsowość, data]

[imię, nazwisko, adres osoby zawiadamiającej]

[nazwa i adres prokuratury]

ZAWIADOMIENIE O MOŻLIWOŚCI POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANEGO Z URZĘDU

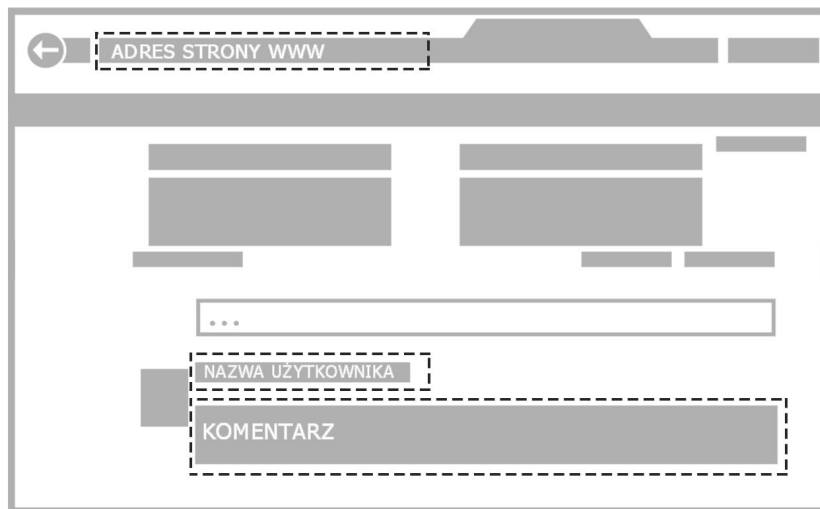
Niniejszym zawiadamiam o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu przez użytkownika serwisu **[nazwa serwisu]**, posługującego się nazwą **[imię, nazwisko lub nick]**, który **[data]** umieścił wpis/komentarz/grafikę [treść lub opis zamieszczonego materiału]. W moim odczuciu wpis ten narusza polskie prawo, a dokładnie art. 119 § 1 / art. 256 § 1 / art. 257 § 1 kodeksu karnego. W tej sytuacji, na podstawie 304 k.p.k., wnoszę o wszczęcie i przeprowadzenie postępowania w niniejszej sprawie.

[link do strony]

[link do profilu użytkownika]

W załączeniu zrzut ekranu.

[czytelny podpis osoby zawiadamiającej]

W trakcie prowadzenia czynności przez prokuraturę lub policję możemy zostać wezwani na przesłuchanie. Należy pamiętać, że możemy udać się na nie z bliską osobą, niezależnie od tego, czy występujemy jako poszkodowany, czy zgłaszający przestępstwo. Osoba ta może być obecna przez cały czas trwania przesłuchania. Dla ułatwienia jego przebiegu warto wcześniej przygotować treść swojego zeznania (składamy wyjaśnienie w sprawie, którą zgłaszaliśmy i tylko tego mogą dotyczyć zadawane nam pytania), a także raz jeszcze wydrukować zrzuty ekranu.

Warto też pamiętać, że przesłuchujący, jeśli zgłosiliśmy taką potrzebę, ma obowiązek zapewnienia tłumacza.

W wypadku gdy w trakcie przesłuchania padają dyskryminujące, zniechęcające do składania zeznań pytania czy komentarze, mamy prawo domagać się, aby zostały one uwzględnione w protokole. Na podstawie odpowiednich artykułów Kodeksu postępowania administracyjnego mamy prawo złożyć skargę do zwierzchników policjanta odpowiedzialnego za naszą sprawę na wszelkie nieprawidłowości w przyjmowaniu zgłoszenia i przeprowadzaniu czynności dochodzeniowych.

WZÓR SKARGI:

[miejsowość, data]

[imię, nazwisko, adres osoby składającej skargę]

[adres komendy/komisariatu,
w którym funkcjonariusz pracuje]

SKARGA NA ZACHOWANIE FUNKCJONARIUSZA POLI- CJI

Działając na podstawie art. 227 w zw. z art. 232 § 2 k.p.a. niniejszym wnoszę skargę na zachowanie funkcjonariusza policji **[imię, nazwisko oraz numer służbowy]** polegające na **[opisać krótko jakie zachowanie skarżymy]**. Składając niniejszą skargę, wnoszę o przeprowadzenie postępowania w sprawie, pociągnięcie do odpowiedzialność w/w funkcjonariusza policji i poinformowanie mnie o wynikach postępowania na piśmie.

Uzasadnienie

[krótki opis sytuacji, której dotyczy nasza skarga]

[czytelny podpis osoby składającej skargę]

Jeżeli w ciągu 6 tygodni od złożenia przez nas zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa nie zostaniemy powiadomieni, czy w sprawie zostało wszczęte śledztwo lub dochodzenie, możemy złożyć zażalenie do prokuratora nadrzędnego w stosunku do prokuratora zajmującego się sprawą albo do prokuratora nadzorującego czynności policji.

WZÓR ZAŻALENIA:

[miejsowość, data]

[imię, nazwisko, adres osoby składającej skargę]

[adres prokuratury]

ZAŻALENIE NA BEZCZYNNOŚĆ

Na podstawie art. 306 § 3 k.p.k. wnoszę zażalenie na bezczynność **[dane prokuratury lub jednostki policji]** w sprawie, w której dnia **[data]** złożyłam/em zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu.

Uzasadnienie

[należy wskazać, że pomimo upływu co najmniej 6 tygodni od złożenia zawiadomienia, pokrzywdzony lub zawiadamiający nie został poinformowany o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego]

[czytelny podpis osoby składającej skargę]

Po złożeniu zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa policja lub prokuratura zobowiązane są do wydania postanowienia o wszczęciu bądź odmowie wszczęcia dochodzenia/śledztwa w sprawie.

W sytuacji gdy prokuratura podjęła decyzję o niewszczynaniu dochodzenia, a my występujemy jedynie w roli zawiadamiającego o możliwości popełnienia przestępstwa, nie przysługuje nam prawo do złożenia zażalenia na tę decyzję. Takie prawo przysługuje natomiast w sytuacji, gdy jesteśmy osobą poszkodowaną lub instytucją państwową, samorządową czy społeczną. Instytucjami społecznymi są fundacje, stowarzyszenia, na przykład Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita. Jako że prawo złożenia zażalenia na decyzję o niewszczęciu dochodzenia przysługuje tylko wtedy, gdy zawiadomienie zostało zgłoszone przez jeden z wyżej wymienionych podmiotów, sprawy dotyczące mowy nienawiści warto kierować do organizacji społecznych. Mają one większe uprawnienia do podejmowania dalszych interwencji niż osoba fizyczna samodzielnie zawiadamiająca o możliwości popełnienia przestępstwa.

WZÓR ZAŻALENIA:

[miejsowość, data]

[imię, nazwisko, adres osoby składającej zażalenie]

[adres prokuratury nadrzędnej
wobec organu, który wydał decyzję]

za pośrednictwem

[adres organu, który wydał decyzję
podlegającą zażaleniu]

ZAŻALENIE

na postanowienie [nazwa jednostki, która wydała decyzję]
z dnia [data], odmawiające wszczęcia dochodzenia w sprawie
[należy krótko opisać sprawę, którą zgłosiliśmy, oraz
podać datę otrzymania decyzji i jej uzasadnienie].

Uzasadnienie

[należy opisać, dlaczego nie zgadzamy się z decyzją]

[czytelny podpis osoby składającej zażalenie]

IV. GDZIE ZGŁASZAĆ PRZYPADKI MOWY NIENAWIŚCI I NIENAWISTNYCH CZYNÓW?

W razie jakichkolwiek pytań lub wątpliwości, a także w sytuacji, gdy potrzebna jest pomoc, możesz skontaktować się ze **Stowarzyszeniem przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita**.

Nasz adres:

Krakowskie Przedmieście 16/18 lok. 1, 00 – 325 Warszawa

Adres e-mail:

otwarta@otwarta.org

Przypadki mowy nienawiści i nienawistnych zdarzeń możesz również zgłaszać za pośrednictwem naszego portalu:

www.zglosnienawisc.otwarta.org

Wszelkie przypadki mowy nienawiści w przestrzeni publicznej, w tym w Internecie, a także wszelkie przejawy łamania praw człowieka zgłaszać można również do następujących instytucji oraz organizacji:

Rzecznik Praw Obywatelskich

adres e-mail: biurorzecznika@brpo.gov.pl

tel. infolinia: 800 676 676

Zespół do Spraw Ochrony Praw Człowieka MSWiA

adres e-mail: zpc@msw.gov.pl

Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji

ds. Ochrony Praw Człowieka

adres e-mail: krzysztof.laszkiwicz@policja.gov.pl

Stowarzyszenie Projekt: Polska – serwis HejtStop

www.hejtstop.pl (wyłącznie za pomocą strony internetowej)

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

adres e-mail: hfhr@hfhrpol.waw.pl

Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego

adres e-mail: maszprawo@ptpa.org.pl

NIFC Hotline Polska

www.dyzurnet.pl (wyłącznie za pomocą strony internetowej)

Stowarzyszenie Amnesty International

adres e-mail: amnesty@amnesty.org.pl

Stowarzyszenie Nigdy Więcej

adres e-mail: redakcja@nigdywiecej.org

Przypadki homofobicznej i transfobicznej mowy nienawiści oraz wszelkie sprawy z nimi związane zgłaszać można do wyspecjalizowanych organizacji:

Stowarzyszenie Lambda Warszawa

adres e-mail: prawo@lambdawarszawa.org

Kampania przeciw Homofobii

adres e-mail: prawo@kph.org.pl

Fundacja Trans – Fuzja

adres e-mail: prawnik@transfuzja.org

Pomocą cudzoziemcom oraz uchodźcom w Polsce zajmują się organizacje:

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej

adres e-mail: biuro@interwencjaprawna.pl

Fundacja Ocalenie

adres e-mail: biuro@ocalenie.org.pl

Przypadki czynów i mowy nienawiści wymierzonych w Romów można zgłaszać do organizacji:

Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Społeczeństwa Wielokulturowego NOMADA

adres e-mail: nomada@nomada.info.pl

Związek Romów Polskich

adres e-mail: rom.ch@pro.onet.pl

Przypadki niszczenia i bezczeszczenia miejsc związanych z kulturą i religią żydowską zgłaszać można do organizacji:

Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego

adres e-mail: fodz@fodz.pl

*Chcemy żyć w społeczności wolnej od uprzedzeń
szanującej odmienność
broniącej godności człowieka*

Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita zostało założone w 1999 roku przez grupę osób przekonanych o konieczności przeciwdziałania ksenofobicznym i antysemickim uprzedzeniom, odżywającym w polskim życiu publicznym.

Podstawowe dążenia i cele Stowarzyszenia to krzewienie otwartości i poszanowania dla osób i grup o odmiennej identyfikacji etnicznej, narodowej, religijnej, kulturowe lub społecznej.

Przeciwstawiamy się wszelkim formom antysemityzmu, ksenofobii, a także innym postawom poniżającym godność człowieka.